

تحلیل عملکرد کاروان ایران در المپیک سیزم جهت پیشبرد دیپلماسی ورزشی

علی محسنی فر^۱ | محسن هادی طحان^۲ | عراز نظری^۳

۲

سال دوم

بهار و تابستان ۱۴۰۵

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۴/۰۲/۲۲

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۵/۲۰

صص: ۱۲۷-۱۰۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تحلیل عملکرد کاروان ایران در المپیک سیزم جهت پیشبرد دیپلماسی ورزشی می‌باشد. این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی و از نظر هدف کاربردی است. داده‌ها از طریق مطالعات کتابخانه‌ای، روش دلفی و در نهایت پرسشنامه محقق ساخته جمع‌آوری شده است. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۶ تأیید گردید. جامعه آماری شامل کلیه مربیان، مدیران، کارشناسان و ورزشکاران اجا، سرپرستان تیم‌ها و کاروان ورزشی ایران در المپیک سیزم و سایر مطلعان حوزه ورزش نیروهای مسلح بود که به صورت تمام شمار ۲۵ نفر را در بر می‌گرفت. تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS انجام شد. نتایج نشان داد که عملکرد کاروان ورزشی ایران در مسابقات المپیک سیزم در موقعیت راهبرد تدافعی (WT) قرار دارد. از مهم‌ترین نقاط قوت، وجود افراد متخصص و مربیان مجرب در درون نیروهای مسلح و از بارزترین نقاط ضعف، عدم حضور بانوان در رقابت‌های بین‌المللی ورزشی شناسایی شد. همچنین، تعامل با فدراسیون‌های ورزشی و بهره‌گیری از ظرفیت ورزشکاران و پیشکسوتان به‌عنوان فرصت‌های راهبردی و اتکای بیش‌ازحد به بودجه دولتی و کمبود منابع مالی پایدار به‌عنوان مهم‌ترین تهدیدها معرفی شدند. بر اساس یافته‌ها، به‌منظور بهبود موقعیت راهبردی ورزش نظامی ایران در بستر رقابت‌های بین‌المللی و استفاده بهینه از آن در جهت تقویت دیپلماسی ورزشی نظامی کشور، پیشنهاد می‌شود از راهبردهای کاهش‌دهنده نقاط ضعف و تهدیدها بهره گرفته شود. این امر می‌تواند زمینه‌ساز ارتقاء جایگاه بین‌المللی نیروهای مسلح و توسعه قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران از طریق ورزش نظامی باشد.

کلیدواژه‌ها: دیپلماسی، المپیک سیزم، ورزش نظامیان، عوامل درونی، عوامل بیرونی.

۱. نویسنده مسئول: دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

Email: ali.mohsenifar1372@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

۳. استادیار دانشگاه سراوان، سراوان، ایران.

مقدمه و بیان مسئله

ورزش، به عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم فرهنگ عمومی، نقش پررنگی در ارتقاء سلامت جسمی و روانی، پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، تقویت سرمایه اجتماعی، و ایجاد هویت جمعی در جوامع ایفا می‌کند (داوودزاده، برجعلی و صفانیا، ۱۳۹۴؛ بروان، ۲۰۰۵). امروزه این پدیده فراتر از فعالیتی صرفاً بدنی یا تفریحی، به حوزه‌های گوناگونی از جمله آموزش، اقتصاد، سیاست و امنیت نیز راه یافته است و به ابزاری کارآمد برای تحقق اهداف کلان ملی و بین‌المللی تبدیل شده است. یکی از حوزه‌هایی که در دهه‌های اخیر به‌طور فزاینده‌ای مورد توجه سیاست‌گذاران قرار گرفته، دیپلماسی ورزشی است؛ شاخه‌ای نوظهور از دیپلماسی عمومی که با بهره‌گیری از ظرفیت‌های ورزش، به ایجاد تعاملات مثبت میان ملت‌ها، بهبود وجهه بین‌المللی کشورها، و کاهش تنش‌های سیاسی و نظامی کمک می‌کند (موری، ۲۰۱۲؛ گریکس و هولیهان، ۲۰۱۴).

در همین راستا، ورزش نظامی به‌عنوان ابزاری راهبردی برای تقویت آمادگی جسمانی نیروهای مسلح، ارتقاء توان رزم، و ایجاد همگرایی صلح‌طلبانه میان ارتش‌ها، جایگاه ویژه‌ای در سطح بین‌الملل یافته است. شورای بین‌المللی ورزش نظامی (CISM) با شعار «دوستی از طریق ورزش»، از سال ۱۹۴۸ تاکنون بستری برای رقابت سالم و تعامل بین‌المللی میان نظامیان بیش از ۱۳۰ کشور جهان فراهم کرده است (هایکینن و اوربانچیک، ۲۰۱۷). در این میان، المپیک سیزم به‌عنوان یکی از برجسته‌ترین رویدادهای چندرشته‌ای نظامی در جهان، هر چهار سال یک‌بار برگزار می‌شود و دومین رویداد بزرگ ورزشی پس از المپیک بین‌المللی محسوب می‌گردد. این المپیک با هدف ترویج صلح، ایجاد همبستگی و تقویت همکاری میان نیروهای مسلح کشورها، به بستری برای بروز شایستگی‌های ورزشی و نمایش قدرت نرم نظامی تبدیل شده است. جمهوری اسلامی ایران نیز در راستای ارتقاء توانمندی نیروهای مسلح و بهره‌گیری از ظرفیت‌های ورزش در مسیر دیپلماسی، تلاش کرده تا نقش فعالی در این رویداد ایفا کند. سازمان‌های ورزشی نیروهای مسلح ایران، علاوه بر ارتقاء آمادگی جسمانی و عملکرد رزمی کارکنان، اهدافی نظیر حضور مؤثر در عرصه‌های بین‌المللی، بهبود وجهه بین‌المللی کشور، و استفاده از ورزش برای توسعه روابط دیپلماتیک را دنبال می‌کنند (منوچهری، باران‌چشمه و منوچهری، ۱۳۹۸). حضور کاروان‌های ورزشی ایران در

المپیک‌های سیزم، فرصتی مهم برای نمایش توانمندی‌های ملی، تقویت غرور و اعتماد به نفس نیروهای مسلح و افزایش نفوذ نرم جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین‌المللی به شمار می‌رود (موسوی‌راد، ۱۳۹۸؛ گریکس و برانگان، ۲۰۱۶). المپیک سیزم یکی از مهم‌ترین و بزرگ‌ترین رویدادهای ورزشی نظامی در سطح جهان است که هر چهار سال یک‌بار توسط شورای بین‌المللی ورزش نظامی (سیزم) برگزار می‌شود. این المپیک با هدف ترویج صلح و دوستی میان نیروهای مسلح کشورهای عضو، ایجاد تعامل و همکاری بین‌المللی و جایگزینی رقابت‌های ورزشی به جای درگیری‌های نظامی طراحی شده است. المپیک سیزم، که از نظر گستردگی دومین رویداد بزرگ چندرشته‌ای پس از المپیک بین‌المللی محسوب می‌شود، شامل مسابقات متعددی در ده‌ها رشته ورزشی است و با حضور بیش از یک میلیون ورزشکار از ۱۳۶ کشور عضو، فرصت مهمی برای دیپلماسی ورزشی و تقویت روابط میان ارتش‌های جهان فراهم می‌کند. این رویداد در کنار المپیک زمستانی و مسابقات دانشکده‌های افسری، از اصلی‌ترین برنامه‌های رقابتی سالانه و چندساله سیزم به شمار می‌رود (هایکی کریرنینن و اوربونسیک، ۲۰۱۷).

در دنیای امروز، ورزش نه تنها یک ابزار توانمندساز برای ارتقاء سلامت فردی و اجتماعی به شمار می‌آید، بلکه به‌عنوان ابزاری قدرتمند در عرصه‌های سیاست، فرهنگ، اقتصاد و امنیت بین‌المللی نیز ایفای نقش می‌کند (داوودزاده، برجعلی و صفانیا، ۱۳۹۴؛ برونه، ۲۰۰۵). در این میان، دیپلماسی ورزشی به‌عنوان یکی از شاخه‌های نوین دیپلماسی عمومی، زمینه‌ساز تقویت تعامل میان کشورها، کاهش تنش‌ها، و بهبود تصویر بین‌المللی ملت‌ها گردیده است (موری، ۲۰۱۲). استفاده از ورزش در بستر تعاملات بین‌المللی، ابزاری مؤثر برای انتقال پیام‌های فرهنگی، تقویت غرور ملی، و افزایش نفوذ نرم کشورها به شمار می‌رود (گریکس و هولیهان، ۲۰۱۴). در همین راستا، سازمان‌های نظامی نیز ورزش را به‌عنوان ابزاری راهبردی برای توسعه توان رزم، آمادگی جسمانی نیروها و همچنین نمایش قدرت نرم نظامی در سطح بین‌المللی مدنظر قرار داده‌اند.

یکی از مهم‌ترین ساختارهای بین‌المللی در این حوزه، شورای بین‌المللی ورزش نظامی (CISM) است که با شعار «دوستی از طریق ورزش»، بستری برای رقابت صلح‌آمیز میان نیروهای نظامی بیش از ۱۳۰ کشور فراهم آورده است (هایکینن و اوربانچیک، ۲۰۱۷؛ رسولی، باران‌چشمه و زارعیان، ۱۳۹۴). رویدادهایی همچون المپیک سیزم که هر چهار سال یک‌بار برگزار می‌شوند،

علاوه بر اینکه بستری برای نمایان‌سازی شایستگی‌های ورزشی نیروهای مسلح کشورها هستند، در پویایی دیپلماسی نظامی، تقویت تعاملات بین‌المللی و ترویج ارزش‌های صلح‌طلبانه از طریق ورزش نقش مؤثری دارند؛ به طوری که در مطالعات اخیر نقش این رقابت‌ها در کاهش تنش‌ها، ارتقای همبستگی میان ارتش‌ها و ارتقای درک متقابل اعضا تأیید شده است (جولیانوتی و همکاران، ۲۰۱۱).

جمهوری اسلامی ایران نیز طی سال‌های اخیر با تقویت زیرساخت‌های ورزش نظامی، تلاش کرده است تا ضمن افزایش آمادگی رزمی نیروها، از ظرفیت‌های ورزش نظامی به‌عنوان ابزاری در دیپلماسی ورزشی بهره‌گیرد. حضور کاروان‌های ایران در مسابقات جهانی سیزم به‌ویژه در بازی‌های جهانی نظامیان (المپیک سیزم)، فرصتی راهبردی برای بهبود وجهه بین‌المللی ایران، تقویت پیوندهای دیپلماتیک و ارتقاء جایگاه ایران در معادلات منطقه‌ای و جهانی فراهم کرده است (موسوی‌راد، ۱۳۹۸؛ گریکس و برانگان، ۲۰۱۶). همچنین موفقیت در این مسابقات می‌تواند تأثیر چشمگیری در افزایش اعتمادبه‌نفس ملی و انعکاس توانمندی‌های سازمانی نیروهای مسلح در سطح جهانی داشته باشد. با توجه به اهمیت راهبردی المپیک سیزم در ساختار دیپلماسی دفاعی و فرهنگی کشورها، بررسی جایگاه و نقش کاروان ورزشی ایران در این رویدادها ضروری می‌نماید. شناخت ابعاد این نقش‌آفرینی می‌تواند به سیاست‌گذاران و مدیران ورزش نظامی در تدوین برنامه‌های هدفمند برای بهره‌برداری از دیپلماسی ورزشی در سطح نظامی کمک‌شایانی نماید.

هایکی کریرنینن و اوربونسیک (۲۰۱۷) در پژوهشی که به بررسی اجمالی جلسه شورای بین‌المللی ورزش نظامی (سیزم) در کمیسیون علوم ورزشی پرداخته بودند بیان می‌کنند که سیزم برای نیروهای مسلح کلیه ملل که رسماً توسط سازمان ملل (سازمان ملل) رسمیت یافته است، باز است. هدف اساسی سیزم ترویج فعالیت‌های ورزشی و توسعه علمی در زمینه تربیت‌بدنی در بین نیروهای مسلح به‌عنوان ابزاری برای تقویت صلح جهانی است. به این معنا، سیزم شعار خود را با عنوان "دوستی از طریق ورزش" تأسیس کرد. هایکی کریرنینن (۲۰۱۷) نیز در نتایج پژوهش خود بیان می‌کند که شورای بین‌المللی ورزش نظامی (سیزم) یکی از بزرگ‌ترین سازمان‌های چند رشته‌ای در جهان است، سیزم مسابقات مختلف ورزشی را برای نیروهای مسلح ۱۳۶ کشور عضو خود ترتیب می‌دهد و یکی از سازمان‌های جهانی ورزشی است که بیشترین تعداد رشته‌ها در آن

حضور دارند. سیزم سالانه بیش از بیست مسابقات قهرمانی جهان را برای تقریباً ۳۰ مسابقات ورزشی، قاره‌ای و منطقه‌ای، بازی‌های جهانی نظامی و اخیراً بازی‌های زمستانی و بازی‌های جهانی برگزار می‌کند.

بانگ کواک (۲۰۱۶) در پژوهشی که به بررسی میزبانی موفق بازی‌های نظامی جهان ۲۰۱۵ پرداخته بودند بیان می‌کند که اولاً، بازی‌های جهانی نظامی که برای اولین بار در سال ۱۹۹۵ برگزار شد و توسط CISM با حمایت مالی CISM برای برادری در بین سربازان بین‌المللی و همچنین برای حفظ صلح جهانی برگزار شد. ثانیاً، کره جنوبی بالاترین مقام را در رتبه ۴ کسب کرده است: بدین ترتیب با تهیه هزینه‌های کمتری اما با کیفیت بالا از امکانات تفریحی و مرکز آموزشی، به یک نمونه قبلی از سایر مقیاس‌های بین‌المللی مشابه تبدیل شد. سرانجام، بازی‌های جهانی نظامی که در یک کشور و تنها کشور تقسیم‌شده و تحت شرایطی رویارویی برگزار می‌شد، به اصطلاح ورزش تبدیل به جشنواره صلح شد که همه می‌توانند برادری را یادآوری کنند. این در حالی است که کره جنوبی، هنوز هم یک کشور تقسیم شده تحت توافق آتش‌بس، با موفقیت خود به عنوان یک ملت مسالمت‌آمیز و زیبا تغییر کرده است. همچنین نتایج نشان می‌دهد که بازی‌های جهانی نظامی در سال ۲۰۱۵ به‌رغم موقعیت‌های درگیری نظامی، تبدیل به جشنواره صلح توسط رسانه‌های ورزشی شد، حکاکی بشریت و حکمت دوستی بین سربازان سراسر جهان را بهبود بخشید. همچنین به عنوان یک مورد نمونه غیر معمول با "راندمان کم هزینه" در نظر گرفته شده است.

موسکو پولوس، آلبانی‌دیس، آناستاسیو و آنتونیو (۲۰۱۵) در پژوهشی که به بررسی ورزش نظامی نیروهای مسلح برای دوره ۱۹۴۸-۱۹۶۸ در یونان پرداخته بودند بیان می‌کنند که سال ۱۹۴۸، به عنوان نقطه شروع این مطالعه و ورزش نظامی سازمان یافته برای یونان، بسیار جنجالی بود، زیرا کشور تازه آزاد شده در جنگ داخلی در آغوش گرفته شده است، در حالی که هم‌زمان سعی در بازسازی خودش بود. دو دهه آینده توسط بنیاد و فعالیت‌های کمیته عالی هماهنگی ورزش در نیروهای مسلح مشخص شد، این کمیته اولین گام‌های فعالیت‌های تازه تأسیس ورزشی نیروهای مسلح یونان را سازمان‌دهی و تحقق بخشید و در نتیجه، به شورای عالی ورزش در نیروهای مسلح در سال ۱۹۶۸ تبدیل شد.

پری‌وی‌سیتی (۲۰۱۱) در پژوهشی که به بررسی مشارکت شورای بین‌المللی ورزش نظامی (سیزم) در سازمان‌دهی مسابقات ورزشی برتر و آمادگی حرفه‌ای سربازان پرداخته بود بیان می‌کند که توسعه در سراسر جهان این روابط نزدیک با کمیته بین‌المللی المپیک، فدراسیون‌های ملی ورزش و همه مقامات بین‌المللی ورزش ایجاد کرده است. سیزم یک پیشگام واقعی در زمینه همبستگی ورزشی است، شامل پروژه‌هایی است که با همکاری کمیته بین‌المللی المپیک و سایر سازمان‌ها، مانند یونسکو، اتحادیه اروپا یا سازمان بهداشت جهانی (WHO) سازمان‌دهی شده است. علاوه بر این کمک، تعدادی فعالیت حمایتی دوجانبه نیز وجود دارد که حمل‌ونقل هوایی ورزشکاران به محل مسابقات، تهیه تجهیزات آموزشی یا سازمان‌دهی اردوگاه‌های آموزشی برای نمایندگان‌هایی از کشورهای کمتر توسعه‌یافته را در نظر می‌گیرد. در آغاز قرن بیست و یکم، سیزم در حال رشد، نمونه‌ای واضح از درک عمومی، توسعه سالم و کنترل‌شده فعالیت‌های بدنی در سراسر جهان است. همچنین سازمان بازی‌های جهانی که جوانان نظامی را تحت حمایت سیزم درگیر می‌کند، می‌تواند یک واقعه بسیار مهم و به‌خوبی کارگردانی تلقی شود.

دپی (۲۰۰۵) در پژوهشی که به بررسی نیروهای مسلح و تاریخ و واقعیت نهضت المپیک پرداخته بود بیان می‌کند که این تأثیر بسیار گسترده برای توسعه و پیشرفت بازی‌های المپیک برای تقویت ارتباط نزدیک با نیروهای مسلح و بازی‌های المپیک است. همچنین نتایج پژوهش نشان می‌دهد که فرم‌های این مراسم که نیروهای مسلح و مهارت نبرد سربازان باستانی برگزار می‌شود، مطالب ضروری بازی‌های المپیک است. فرهنگ تاریخی که توسط بازی‌های المپیک باقی‌مانده است. CISM که بالاترین سازمان رهبری ورزشی نیروهای مسلح مدرن است، به جنبش مدرن المپیک کمک شایانی می‌کند. ارتش چین نیز نقش برجسته‌ای در توسعه چینی و المپیک جهانی دارد.

شیروانی، بهادری، رنجبر و درویشی (۱۳۹۹) در پژوهشی که با عنوان شناسایی و رتبه‌بندی عوامل توسعه ورزش کارکنان رسته بهداشت و درمان نیروهای مسلح پرداخته بودند بیان می‌کنند که مهم‌ترین ابعاد توسعه ورزش به ترتیب شامل، زیرساخت، توسعه مشارکت، مدیریت، عوامل محیطی و عوامل فردی می‌باشد و همچنین بیان می‌کنند که به وجود آوردن زیرساخت‌های لازم در حوزه ورزش در بخش‌های مختلف برای افزایش مشارکت کارکنان ضروری است. قادری،

غفوری، هنری و محمدی مقدم (۱۳۹۸) نیز در پژوهشی که به بررسی الگوی راهبردی توسعه ورزش در نیروی انتظامی پرداخته بودند بیان می‌کنند که در بخش علی ۶ مقوله اصلی شناسایی شد که شامل مؤلفه نیازها و انتظارات ذینفعان، الزامات قانونی و نظارتی، توسعه مشارکت ورزشی، عوامل ساختاری، نیاز به منابع مالی و زیرساخت‌ها و نیاز به توسعه ارتباطات است. در بخش زمینه‌ای نیز ۶ مفهوم اصلی و ۴۱ مقوله شناسایی شد؛ همچنین در بخش مداخله‌گر نیز ۶ مفهوم اصلی و ۴۱ مقوله شناسایی شد و در بخش راهبردها ۵ مفهوم اصلی که عبارت‌اند از توسعه ساختاری، سیستم‌ها و فرایندها، توسعه زیرساخت‌ها، توسعه بازاریابی، توسعه تعامل‌ها و آموزش و فرهنگ‌سازی و در نهایت در بخش پیامدها، ۵ مقوله اصلی شناسایی شد که عبارت‌اند از نتایج مرتبط با کارکنان، توسعه مالی و زیرساخت‌ها، نتایج جامعه، توسعه ارتباطات و بهبود عملکرد داخلی می‌باشند.

حسینی، قهرمان تبریزی و شریفیان (۱۳۹۸) در پژوهشی که به بررسی و مقایسه تأثیر عوامل مدیریتی و زیرساختی بر مشارکت ورزشی کارکنان اجرایی نیروهای انتظامی پرداخته بودند بیان می‌کنند که مشارکت ورزشی کارکنان اجرایی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران توسط توان زیرساختی و مداخله مدیریتی مناسب شکل می‌گیرد و هدف مدیریت ورزش ناجا باید برای ایجاد شرایط مناسب و متناسب تقاضا به عرضه و ارتقای سطح آن با توجه به نحوه اثرگذاری مذکور باشد. همچنین داوودی، اشرف گنجوئی و سجادی (۱۳۹۷) در پژوهشی که به بررسی میزان گرایش کارکنان و دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین به رشته‌های ورزشی مختلف پرداخته بودند بیان می‌کنند که ۳۸ درصد آزمودنی‌ها در فعالیتهای حرکتی و ورزشی شرکت نداشتند و از نظر آزمودنی‌ها به ترتیب اولویت، عواملی چون آرامش بیشتر، حفظ زیبایی و تندرستی، کسب نشاط و شادابی، پر کردن اوقات فراغت علل و انگیزه‌های مشارکت در فعالیتهای حرکتی و ورزشی محسوب می‌شود. پیاده‌روی، نرم دویدن و آمادگی جسمانی ورزش‌هایی بودند که آزمودنی‌ها در آنها شرکت داشتند و همچنین عواملی چون بی‌علاقگی، عقب ماندن از کارهای روزانه و ترس از آسیب دیدن مهم‌ترین علل عدم مشارکت در فعالیتهای حرکتی و ورزشی بودند.

با این حال، مطالعات تحلیلی و سیاست‌محور پیرامون عملکرد ایران در این رقابت‌ها و نقش آن در پیشبرد دیپلماسی ورزشی بسیار اندک است. پژوهش رسولی، باران‌چشمه، فاضل‌بخش‌شی و زارعیان (۲۰۱۷) از معدود مطالعات در این زمینه است که بیشتر بر بررسی آماری عملکرد کشورهای آسیایی در مسابقات سیزم تمرکز داشته است. در این پژوهش، گرچه رشد نسبی قاره آسیا از حیث تعداد مدال‌آوران مورد اشاره قرار گرفته، اما جایگاه ایران به صورت خاص و ارتباط آن با ابعاد دیپلماسی نظامی و فرهنگی بررسی نشده است.

بر همین اساس، پژوهش حاضر با عنوان «تحلیل عملکرد کاروان ایران در المپیک سیزم جهت پیشبرد دیپلماسی ورزشی» در پی آن است که با نگاهی راهبردی، عملکرد ایران در این رویداد مهم را مورد واکاوی قرار دهد. نوآوری این تحقیق، تمرکز بر پیوند میان عملکرد ورزشی نیروهای مسلح ایران و اهداف کلان دیپلماسی ورزشی است؛ موضوعی که تاکنون کمتر به صورت سیستماتیک و سیاست‌محور بررسی شده است. این مطالعه می‌کوشد تا ضمن شناسایی وضعیت موجود، نقاط قوت و ضعف کاروان ایران، پیشنهادهایی جهت بهبود بهره‌برداری از رویدادهای ورزشی نظامی برای ارتقاء جایگاه ایران در معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی ارائه دهد.

روش شناسی تحقیق

روش پژوهش حاضر توصیفی تحلیلی و از نظر هدف کاربردی می‌باشد. این نوع مطالعات از نوع تحلیل سوات (از زیرشاخه‌های مطالعات استراتژیک) می‌باشد که در آن به تحلیل محیط درونی و بیرونی شامل شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید ورزش قهرمانی می‌پردازد. روش جمع‌آوری داده‌ها شامل مطالعات کتابخانه‌ای، روش دلفی و در نهایت پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد. بدین ترتیب ابتدا به روش کتابخانه‌ای اطلاعات در این حوزه‌ها گردآوری شد سپس از روش دلفی در جهت به وجود آوردن اجماع و جمع‌آوری گروهی اطلاعات، استفاده گردید. متخصصین تعداد اظهارنظر کننده خبره در روش دلفی را بین ۵ تا ۲۰ نفر گزارش کرده‌اند (احمدی، ۱۳۸۸). در این روش ابتدا با نظرسنجی از تک تک متخصصان نقاط ضعف، قوت، فرصت و تهدیدهای کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم را که به وسیله مطالعات کتابخانه‌ای تدوین شده بودند مشخص گردید. در دور بعدی (دوم) موارد انتخابی توسط این متخصصان به بحث گذاشته شد و مواردی از آن توسط سایر متخصصان تثبیت و تعدیل شد.

در دور آخر بحث (سوم)، مواردی را که متخصصان روی آنها اتفاق نظر داشتند به عنوان مبنای کار قرار گرفت و پرسشنامه نهایی تدوین شد. برای تعیین روایی پرسشنامه با اساتید و متخصصین مشورت و بعد از اعمال کلیه پیشنهادهای اصلاحی و تغییرات ضروری جهت مطابقت با شرایط و ویژگی جامعه آماری مورد تحقیق، مورد استفاده قرار گرفت. جهت تعیین پایایی پرسشنامه از بخش کوچکی از جامعه آماری استفاده و از طریق آلفای کرونباخ در سطح $0/05$ پایایی پرسشنامه، $0/96$ به دست آمد که این ضرایب به دست آمده از پرسشنامه، نشان‌دهنده پایایی بالای ابزار پژوهش (پرسشنامه) می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مربیان ورزشی اجا، مدیران و کارشناسان تربیت بدنی اجا، ورزشکاران اجا، رئیس آکادمی ورزش اجا، سرپرستان تیم‌های ورزشی در المپیک سیزم، سرپرست کاروان ورزشی ایران در المپیک سیزم، رئیس سازمان تربیت بدنی اجا و مطلع از موضوع تحقیق تشکیل می‌باشد؛ روش نمونه‌گیری در این پژوهش هدفمند و در دسترس بود. در این پژوهش به علت اینکه تعداد افراد جامعه با توجه به توصیفی بودن پژوهش محدود می‌باشند، نمونه تحقیق برابر جامعه تحقیق و به صورت تمام شمار تعیین گردید. که در مجموع ۲۵ نفر به عنوان نمونه تحقیق مورد بررسی قرار گرفتند. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها، تجزیه و تحلیل واریانس فریدمن می‌باشد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

جدول ۱ به توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش می‌پردازد که شامل متغیرهایی مانند سن، جنسیت، سابقه خدمت، سطح تحصیلات و سمت سازمانی می‌باشد. این اطلاعات به منظور شناخت دقیق‌تر از ترکیب نمونه و تحلیل بهتر داده‌ها در مراحل بعدی تحقیق گردآوری شده است. با توجه به محدود بودن جامعه آماری، تمامی ۲۵ نفر به صورت تمام شمار در پژوهش مشارکت داشته‌اند. تنوع در متغیرهای جمعیت‌شناختی به درک عمیق‌تر از دیدگاه‌ها و تجربه‌های مختلف افراد در خصوص عملکرد کاروان ایران در المپیک سیزم و تأثیر آن بر دیپلماسی ورزشی کمک می‌کند.

جدول ۱- توزیع فراوانی متغیرهای توصیفی نمونه‌های پژوهش و اطلاعات جمعیت شناختی

متغیر	فراوانی	درصد	
سن	۳۵-۲۵	۴	
	۴۵-۳۶	۷	
	۵۵-۴۶	۹	
	۵۶ و بالاتر	۵	
جنسیت	مرد	۲۳	
	زن	۲	
سابقه	۵-۱	۴	
	۱۰-۶	۵	
	۱۵-۱۱	۹	
	۲۰-۱۶	۳	
تحصیلات	۲۰ به بالا	۴	
	لیسانس	۵	
	کارشناسی ارشد	۸	
	دکتر	۱۲	
	مربیان ورزشی اجا	۴	
	مدیران تربیت‌بدنی اجا	۲	
	کارشناسان تربیت‌بدنی اجا	۵	
	ورزشکاران	۵	
	سمت	رئیس آکادمی ورزش اجا	۱
		سرپرستان تیم‌های ورزشی	۴
سرپرست کاروان ورزشی		۱	
رئیس سازمان تربیت‌بدنی اجا		۱	
اساتید مدیریت ورزش		۲	
		۸	

جدول ۲ عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم را در دوره‌های مختلف نمایش می‌دهد. این جدول شامل رتبه کسب‌شده، تعداد کل مدال‌ها و نوع آن‌ها (طلا، نقره، برنز)، سال برگزاری، شهر و کشور میزبان است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، تیم ملی ایران در هر دوره نتایج متفاوتی داشته است؛ به‌طوری‌که بهترین عملکرد در بازی‌های سال ۲۰۱۱ در ریودوژانیرو برزیل با کسب رتبه یازدهم و ۱۲ مدال (شامل ۵ طلا) رقم خورده است. همچنین، برخی دوره‌ها مانند سال‌های ۱۹۹۹ و ۲۰۰۳ به دلیل عدم حضور تیم، نتیجه‌ای ثبت نشده است و دوره ۲۰۲۴ نیز به دلیل شیوع کرونا و مسائل سیاسی برگزار نگردید. این تغییرات عملکردی نشان‌دهنده ضرورت تحلیل دقیق نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای کاروان است تا بتوان با برنامه‌ریزی استراتژیک و پیشنهادات علمی، جایگاه مدالی و موفقیت‌های کاروان نظامی ایران در رقابت‌های آینده را ارتقاء داد.

جدول ۲- عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم

رتبه	تعداد مدال			سال	شهر میزبان	کشور میزبان	ردیف
	مجموع	برنز	نقره				
۱۵	۱۰	۳	۵	۱۹۹۵	رم	ایتالیا	۱
		عدم حضور		۱۹۹۹	زاگرب	کرواسی	۲
		عدم حضور		۲۰۰۳	کاتانیا	ایتالیا	۳
۳۲	۴	۲	۲	۲۰۰۷	حیدرآباد	هند	۴
۱۱	۱۲	۴	۳	۲۰۱۱	ریودوژانیرو	برزیل	۵
۱۵	۲۸	۱۵	۱۰	۲۰۱۵	مونگیئونگ	کره جنوبی	۶
۱۴	۱۱	۵	۲	۲۰۱۹	ووهان	چین	۷
		برگزار نشد (به دلیل کرونا و مسائل سیاسی)		۲۰۲۴	برگزار نشد		۸
					بوگوتا		
-	-	-	-	۲۰۲۷	(برنامه ریزی شده)	کلمبیا	۹

با بررسی عملکرد کاروان جمهوری اسلامی ایران در این رقابت‌ها مشخص می‌گردد که در هر دوره از این رقابت‌ها تیم ملی ایران نتایج متفاوتی را کسب نموده است. بهترین نتیجه کسب شده طی ۲۰۱۱ کسب رتبه یازدهمی در بازی‌های ریودوژانیروی برزیل بوده است. به نظر می‌رسد می‌توان با بررسی جامع و تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدیدهای کاروان اعزامی اقدام به برنامه‌ریزی راهبردی مناسب نموده و با ارائه پیشنهادات علمی و اصولی جایگاه مدالی کاروان نیروهای مسلح ج.ا.ا را بهبود بخشید.

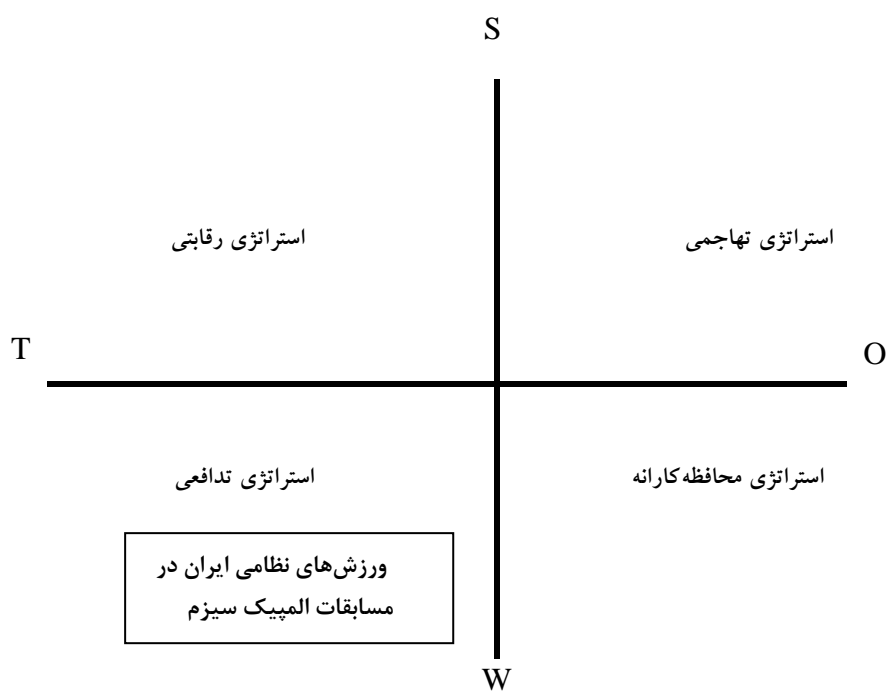
جدول ۳- نتایج آزمون رتبه‌ای فریدمن در تحلیل SWOT عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم

تحلیل SWOT	میانگین	میانگین رتبه‌ها (وزن دهی)	توزیع خی دو	سطح معناداری
نقاط قوت	۴,۴۶	۳,۱۵	۱۹,۸۹۵	۰,۰۰۱
نقاط ضعف	۴,۵۹	۳,۵۲		
فرصت‌ها	۴,۸۰	۳,۷۵		
تهدیدها	۴,۹۵	۳,۹۳		

در جدول (۳) عوامل درونی و بیرونی عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم ملاحظه می‌گردد، که به وسیله آزمون فریدمن آزمون شده‌اند که با توجه به معنادار بودن آزمون نشانگر آن بود که این عوامل متفاوت از هم می‌باشند و با توجه به اولویت و اهمیت در جداول شماره ۴ و ۵ مشخص گردیده است.

در تصویر (۱) که بر اساس مدل خط‌مشی‌ها روارد می‌باشد ورزش قهرمانی را در موقعیت WT نشان می‌دهد که در وضعیت استراتژی تدافعی یا کاهش قرار گرفته است.

تصویر ۱- موقعیت راهبردی (عوامل داخلی و خارجی) عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم

تصویر ۲- تحلیل SWOT عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم

تحلیل SWOT	
<p style="text-align: center;">نقاط ضعف</p> <ul style="list-style-type: none"> - کمبود پژوهش‌های علمی، تقاضا محور و کاربردی در حوزه ورزش قهرمانی <li style="text-align: center;">نیروهای مسلح - عدم حضور و شرکت بانوان در رقابت‌های ورزشی بین‌المللی - توزیع ناعادلانه و نامناسب منابع موجود ورزش قهرمانی بین نیروهای مختلف - کمبود تجهیزات، امکانات و زیرساخت‌های مناسب ورزشی - کمبود توجه به نظارت و ارزیابی فعالیت‌های ورزشی جهت اصلاح و بهبود مستمر - کمبود کمیته‌ها و هیئت‌های ورزشی فعال، منسجم و مجرب در تربیت بدنی <li style="text-align: center;">نیروهای مسلح - محدودیت و کمبود منابع مالی جهت آماده‌سازی و اعزام نیروها به مسابقات ورزشی - کمبود مربیان سطح بالا در برخی رشته‌های ورزشی - کمبود برنامه‌ریزی کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت در ورزش قهرمانی - فقدان نظام شناسایی، جذب و پرورش استعدادها و ورزشی در بخش ورزش قهرمانی <li style="text-align: center;">نسبت تبلیغات و آگاهی نسبت به ورزش قهرمانی در بین نیروها 	<p style="text-align: center;">نقاط قوت</p> <ul style="list-style-type: none"> - وجود افراد متخصص و مربیان مجرب در رشته‌های مختلف در داخل نیروها - گسترش و توجه بیشتر به رشته‌های ورزشی مدال‌آور در نیروهای مسلح در چند سال اخیر - حضور تیم‌های ورزشی مختلف نیروهای مسلح در لیگ‌های برتر ورزشی - حمایت مدیران و فرماندهان ارشد از ورزش قهرمانی - وجود قهرمانان ورزشی، تنوع قومی و استعدادهای ژنتیکی برای رشته‌های ورزشی خاص - شرکت منظم و حداکثری نیروها در تمرینات تیم‌های قهرمانی - مدیریت کارآمد تربیت بدنی نیروهای مسلح - ارتقای نسبی سطح تحصیلات و درجه کارت مربیگری مربیان نیروهای مسلح
<p style="text-align: center;">تهدیدها</p> <ul style="list-style-type: none"> - اتکای بیش از حد ورزش قهرمانی به بودجه دولتی در تربیت بدنی <li style="text-align: center;">نیروهای مسلح - محدودیت در اعزام تیم‌های نظامی به مسابقات خارج از کشور در تورنمنت‌های مختلف - کمبود حمایت‌کننده‌های مالی در رشته‌های مدال‌آور - افزایش روزافزون هزینه‌های شرکت در مسابقات ورزش قهرمانی - رشد سریع ورزش قهرمانی در سایر کشورهای منطقه و جهان - کمبود میزبانی مسابقات بین‌المللی در کشور - مشغله بیش از حد سربازان و نیروهای قهرمان از جمله مشکلات معیشتی و اقتصادی - توجه اندک رسانه‌های گروهی (رادیو و تلویزیون) به انعکاس اخبار ورزش نیروهای مسلح - عدم اقبال بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری در ورزش قهرمانی نیروهای مسلح - از دست دادن کرسی‌های مختلف در مجامع بین‌المللی 	<p style="text-align: center;">فرصت‌ها</p> <ul style="list-style-type: none"> - همکاری و تعامل با فدراسیون‌های ورزشی - امکان استفاده از ورزشکاران و پیشکسوتان ورزشی در سطوح مختلف ورزش قهرمانی - جذب سربازان قهرمان - امکان استفاده از تجارب سایر کشورهای موفق در زمینه ورزش قهرمانی - علاقمندی و استقبال سربازان نسبت به ورزش قهرمانی در مجموعه نیروهای مسلح - پتانسیل بهره‌گیری از حمایت شرکت‌ها و سازمان‌ها به عنوان منبع درآمدی - امکان استفاده از اماکن، مجموعه و ظرفیت‌های ورزشی سایر ادارات و سازمان‌ها - در اختیار داشتن جمعیت کثیر نیروها در دامنه‌های سنی متفاوت - روابط بین‌المللی و دیپلماسی ورزشی مناسب - وجود مراکز علمی و دانشکده‌های تربیت بدنی شاخص در سطح کشور - گرایش بسیاری از بانوان به ورزش قهرمانی

جدول ۴- عوامل درونی عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم به ترتیب اهمیت و اولویت

عوامل درونی	کد	نقاط قوت و ضعف عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم	میانگین رتبه‌ها (وزن دهی)	وزن	حاصل ضرب (میانگین × وزن)
قوت‌ها	S1	وجود افراد متخصص و مربیان مجرب در رشته‌های مختلف در داخل نیروها	۱۳/۵۴	۱۳	۱۷۶/۰۲
	S2	گسترش و توجه بیشتر به رشته‌های ورزشی مدال‌آور در نیروهای مسلح در چند سال اخیر	۱۳/۵۰	۱۳	۱۷۵/۵۰
	S3	حضور تیم‌های ورزشی مختلف نیروهای مسلح در لیگ‌های برتر ورزشی	۱۳/۱۸	۱۳	۱۷۱/۳۴
	S4	حمایت مدیران و فرماندهان ارشد از ورزش قهرمانی	۱۲/۸۲	۱۲	۱۵۳/۸۴
	S5	وجود قهرمانان ورزشی، تنوع قومی و استعدادهاى ژنتیکی برای رشته‌های ورزشی خاص	۱۲/۳۸	۱۲	۱۴۸/۵۶
	S6	شرکت منظم و حداکثری نیروها در تمرینات تیم‌های قهرمانی	۱۲/۳۲	۱۲	۱۷۴/۸۴
	S7	مدیریت کارآمد تربیت‌بدنی نیروهای مسلح	۱۲/۱۶	۱۲	۱۴۵/۹۲
	S8	ارتقای نسبی سطح تحصیلات و درجه کارت مربیگری مربیان نیروهای مسلح	۱۱/۵۴	۱۱	۱۲۶/۹۴
ضعف‌ها	W1	عدم حضور و شرکت بانوان در رقابت‌های ورزشی بین‌المللی	۱۵/۳۸	۱۵	۲۳۰/۷۰
	W2	توزیع ناعادلانه و نامناسب منابع موجود ورزش قهرمانی بین نیروهای مختلف	۱۵/۲۶	۱۵	۲۲۸/۹۰
	W3	کمبود تجهیزات، امکانات و زیرساخت‌های مناسب ورزشی	۱۵/۲۰	۱۵	۲۲۸/۰۰

۲۰۶/۶۴	۱۴	۱۴/۷۶	کمبود پژوهش‌های علمی، تقاضامحور و کاربردی در حوزه ورزش قهرمانی نیروهای مسلح	W4	ضعف-ها
۲۰۶/۰۸	۱۴	۱۴/۷۲	کمبود توجه به نظارت و ارزیابی فعالیت‌های ورزشی جهت اصلاح و بهبود مستمر	W5	
۲۰۴/۴۰	۱۴	۱۴/۶۰	کمبود کمیته‌ها و هیئت‌های ورزشی فعال، منسجم و مجرب در تربیت‌بدنی نیروهای مسلح	W6	
۲۰۱/۶۰	۱۴	۱۴/۴۰	محدودیت و کمبود منابع مالی جهت آماده‌سازی و اعزام نیروها به مسابقات ورزشی	W7	
۱۷۶/۲۸	۱۳	۱۳/۵۶	کمبود مربیان سطح بالا در برخی رشته‌های ورزشی	W8	
۱۷۳/۶۸	۱۳	۱۳/۳۶	کمبود برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت در ورزش قهرمانی	W9	
۱۷۱/۸۶	۱۳	۱۳/۲۲	فقدان نظام شناسایی، جذب و پرورش استعدادها در بخش ورزش قهرمانی	W10	
۱۶۹/۵۲	۱۳	۱۳/۰۴	ضعف تبلیغات و آگاهی نسبت به ورزش قهرمانی در بین نیروها	W11	

در جدول (۴) ملاحظه می‌گردد وجود افراد متخصص و مربیان مجرب در رشته‌های مختلف در داخل نیروها و گسترش و توجه بیشتر به رشته‌های ورزشی مدال‌آور در نیروهای مسلح در چند سال اخیر از مهم‌ترین نقاط قوت در عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم و عوامل عدم حضور و شرکت بانوان در رقابت‌های ورزشی بین‌المللی و توزیع ناعادلانه و نامناسب منابع موجود ورزش قهرمانی بین نیروهای مختلف از با اهمیت‌ترین ضعف‌ها در این حوزه می‌باشد.

جدول ۵- عوامل بیرونی عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم به ترتیب اهمیت و اولویت

عوامل بیرونی	کد	فرصت‌ها و تهدیدهای عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم	میانگین رتبه‌ها (وزن دهی)	وزن	حاصل ضرب (میانگین × وزن)
فرصت‌ها	O1	همکاری و تعامل با فدراسیون‌های ورزشی	۱۴/۸۲	۱۴	۲۰۷/۴۸
	O2	امکان استفاده از ورزشکاران و پیشکسوتان ورزشی در سطوح مختلف ورزش قهرمانی	۱۴/۵۴	۱۴	۲۰۳/۵۶
	O3	جذب سربازان قهرمان	۱۴/۲۸	۱۴	۱۹۹/۹۲
	O4	امکان استفاده از تجارب سایر کشورهای موفق در زمینه ورزش قهرمانی	۱۳/۹۸	۱۳	۱۸۱/۷۴
	O5	علاقه‌مندی و استقبال سربازان نسبت به ورزش قهرمانی در مجموعه نیروهای مسلح	۱۳/۹۰	۱۳	۱۸۰/۷۰
	O6	پتانسیل بهره‌گیری از حمایت شرکت‌ها و سازمان‌ها به عنوان منبع درآمدی	۱۳/۸۸	۱۳	۱۸۰/۴۴
	O7	امکان استفاده از اماکن، مجموعه و ظرفیت‌های ورزشی سایر ادارات و سازمان‌ها	۱۳/۴۲	۱۳	۱۷۴/۴۶
	O8	در اختیار داشتن جمعیت کثیر نیروها در دامنه‌های سنی متفاوت	۱۳/۲۲	۱۳	۱۷۱/۸۶
	O9	روابط بین‌الملل و دیپلماسی ورزشی مناسب	۱۳/۱۶	۱۳	۱۷۱/۰۸
	O10	وجود مراکز علمی و دانشکده‌های تربیت‌بدنی شاخص در سطح کشور	۱۲/۹۶	۱۲	۱۵۵/۵۲
	O11	گرایش بسیاری از بانوان به ورزش قهرمانی	۱۲/۹۲	۱۲	۱۵۵/۰۴
محدودیت‌ها	T1	انکای بیش از حد ورزش قهرمانی به بودجه دولتی در تربیت‌بدنی نیروهای مسلح	۱۶/۷۴	۱۶	۲۶۷/۸۴
	T2	محدودیت در اعزام تیم‌های نظامی به مسابقات خارج از کشور در تورنمنت‌های مختلف	۱۶/۶۲	۱۶	۲۶۵/۹۲

۲۶۳/۰۴	۱۶	۱۶/۴۴	کمیبود حمایت‌کننده‌های مالی در رشته‌های مدال‌آور	T3	
۲۵۸/۵۶	۱۶	۱۶/۱۶	افزایش روزافزون هزینه‌های شرکت در مسابقات ورزش قهرمانی	T4	تهدیدها
۲۳۸/۵۰	۱۵	۱۵/۹۰	رشد سریع ورزش قهرمانی در سایر کشورهای منطقه و جهان	T5	
۲۳۳/۷۰	۱۵	۱۵/۵۸	کمیبود میزبانی مسابقات بین‌المللی در کشور	T6	
۲۳۲/۵۰	۱۵	۱۵/۵۰	مشغله بیش از حد سربازان و نیروهای قهرمان از جمله مشکلات معیشتی و اقتصادی	T7	
۲۰۹/۴۴	۱۴	۱۴/۹۶	توجه اندک رسانه‌های گروهی (رادیو و تلویزیون) به انعکاس اخبار ورزش نیروهای مسلح	T8	
۲۰۹/۱۶	۱۴	۱۴/۹۴	عدم اقبال بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری در ورزش قهرمانی نیروهای مسلح	T9	
۲۰۳/۵۶	۱۴	۱۴/۵۴	از دست دادن کرسی‌های مختلف در مجمع بین‌المللی	T10	

در جدول (۵) مهم‌ترین فرصت‌های عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم را همکاری و تعامل با فدراسیون‌های ورزشی و امکان استفاده از ورزشکاران و پیشکسوتان ورزشی در سطوح مختلف ورزش قهرمانی نشان می‌دهد همچنین مشاهده می‌گردد عوامل اتکای بیش از حد ورزش قهرمانی به بودجه دولتی در تربیت بدنی نیروهای مسلح و محدودیت در اعزام تیم‌های نظامی به مسابقات خارج از کشور در تورنمنت‌های مختلف از با اولویت‌ترین موارد تهدید در این حوزه می‌باشد.

نتیجه گیری

هدف این پژوهش، تحلیل عملکرد کاروان ورزش های نظامی ایران در رقابت های المپیک سیزم با تأکید بر نقش و کارکرد دیپلماسی ورزشی نظامی است. یافته های پژوهش نشان می دهد که اگرچه کاروان جمهوری اسلامی ایران در ادوار گذشته سیزم دستاوردهایی نظیر رتبه یازدهمی در سال ۲۰۱۱ را تجربه کرده است، اما چالش هایی چون کمبود منابع مالی، عدم حضور بانوان، ضعف در برنامه ریزی راهبردی، و نبود زیرساخت های ورزشی یکپارچه همچنان بر عملکرد آن سایه افکنده اند. از سوی دیگر، فرصت هایی نظیر تعامل با کشورهای هم پیمان، بهره گیری از ورزشکاران نخبه و ارتقاء دیپلماسی ورزشی نظامی از طریق حضور هدفمند در مجامع بین المللی، ظرفیت مناسبی برای بهبود موقعیت ایران در این رقابت ها فراهم می آورد. بر اساس تحلیل SWOT، پژوهش پیشنهاد می دهد که با تقویت زیرساخت ها، افزایش حمایت های سازمانی، بهره گیری از رسانه ها و طراحی نقشه راه دیپلماسی ورزشی، می توان جایگاه و اثربخشی ورزش نظامی کشور را در سطح بین المللی ارتقاء بخشید.

از آغاز بازی های نظامیان جهان در سال ۱۹۹۵، ایران همواره در این رویداد مهم حضور داشته و از آن به عنوان ابزاری برای تقویت دیپلماسی ورزشی بهره برده است. کاروان ایران در نخستین دوره با ۱۰ مدال در جایگاه پانزدهم قرار گرفت و بهترین عملکرد آن در سال ۲۰۱۱ در برزیل با رتبه یازدهم و کسب ۱۲ مدال بود. در سال ۲۰۱۹ نیز با اعزام ۱۶۵ ورزشکار به ووهان چین، علیرغم کسب رتبه چهاردهم، حضور گسترده و منظم ایران اهمیت راهبردی داشت. این مشارکت، علاوه بر بعد فنی، در راستای ارتقاء قدرت نرم، نمایش توانمندی های دفاعی، و تقویت تعاملات بین المللی نیروهای مسلح ارزیابی می شود. بازی های سیزم بستر مناسبی برای ترویج صلح، دوستی و پرستیز ملی از طریق ورزش نظامی فراهم کرده و باید عملکرد ایران در این عرصه در قالب دیپلماسی عمومی و روابط دفاعی چندجانبه تحلیل شود.

نتایج این پژوهش نشان داد که در تحلیل عوامل درونی، ضعف های عملکردی کاروان ورزش های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم، میانگین رتبه بالاتری نسبت به قوت ها داشتند و در بُعد عوامل بیرونی نیز تهدیدات محیطی در مقایسه با فرصت ها از رتبه بالاتری برخوردار بودند. این موضوع جایگاه راهبردی کاروان را بر اساس مدل SWOT در وضعیت WT (ضعف-تهدید)

قرار می‌دهد؛ وضعیتی که بر اساس دیدگاه اعرابی (۱۳۸۵) مستلزم اتخاذ راهبردهای تدافعی برای کنترل آسیب‌پذیری‌ها و پیشگیری از تشدید تهدیدات محیطی است. یافته‌های پژوهش با نتایج مطالعات جعفری (۱۳۹۸) و موسوی (۱۴۰۰) که به ضعف زیرساخت‌ها، کمبود منابع مالی و ناهماهنگی بین دستگاه‌های ورزشی نیروهای مسلح اشاره داشتند، همخوانی دارد. اما با مطالعه صمدی (۱۳۹۷) که تأکید بر فرصت‌های محیطی و نقش رو به رشد دیپلماسی ورزشی داشت، ناهمخوان است. علت ناهمخوانی را می‌توان در تفاوت دامنه تحلیل (کل دیپلماسی ورزشی در مقابل ورزش نظامی تخصصی) دانست. در مجموع، این پژوهش با تبیین جایگاه راهبردی ضعیف کاروان ایران در سیزم، شکاف علمی موجود در حوزه تحلیل‌های ساختاری ورزش‌های نظامی را پر کرده و ضرورت نگاه راهبردی، تلفیقی و چندبعدی به دیپلماسی ورزشی نظامی را برجسته می‌سازد.

نتایج این پژوهش با یافته‌های پیشین در حوزه تحلیل راهبردی ورزش قهرمانی ایران همخوانی دارد. پژوهش‌هایی نظیر غفرانی (۱۳۸۹)، سیف‌پناهی (۱۳۹۰) و حسینی و همکاران (۱۳۹۲) نیز وضعیت WT (ضعف-تهدید) را برای ورزش قهرمانی در سطح استانی و ملی گزارش کرده‌اند که نشان‌دهنده استمرار مشکلات ساختاری و محیطی در این حوزه است. همچنین رضایی صوفی و همکاران (۱۳۹۶) نیز بر ناکارآمدی استراتژیک در ورزش قهرمانی کشور تأکید دارند. یافته‌ها با پژوهش‌های بین‌المللی نیز هم‌راستا هستند؛ برای مثال، اوربانچیک و هایکینن (۲۰۲۲) بر اهمیت انسجام راهبردی در بهره‌برداری از دیپلماسی ورزشی نظامی تأکید کرده‌اند و تأثیر عملکرد نامطلوب را در تضعیف جایگاه نمادین کشورها هشدار داده‌اند. از سوی دیگر، تحلیل‌های Preuss & Grix (۲۰۲۳) و Chen (۲۰۲۴) نیز نشان می‌دهد که تلفیق مؤلفه‌های ورزشی، رسانه‌ای و دیپلماتیک می‌تواند به ارتقاء برند ملی و قدرت نرم کشورها کمک کند. در این راستا، پژوهش حاضر با تمرکز بر کاروان ورزش‌های نظامی ایران در المپیک سیزم، شکاف موجود در بررسی پیوند عملکرد ورزشی با ابعاد دیپلماسی نظامی را تا حدی پوشش می‌دهد و بر ضرورت تدوین سیاست‌های تلفیقی در حوزه ورزش نظامی تأکید می‌ورزد. این پژوهش نشان می‌دهد که نبود راهبردهای ترکیبی و هماهنگ میان حوزه‌های فنی، حمایتی و دیپلماسی ورزشی، عامل اصلی

تثبیت وضعیت تدافعی (WT) بوده است و از این رو، حرکت به سوی الگوی سیاست‌گذاری هوشمند و چندبعدی برای خروج از این وضعیت، ضروری است.

نتایج این پژوهش درخصوص نقاط قوت عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم، همسو با یافته‌های موسوی‌راد (۱۳۹۸) است که نقش کلیدی مربیان توانمند را در موفقیت کاروان‌ها برجسته می‌سازد. حضور مربیان مجرب و متخصص، به‌ویژه در رشته‌های مدال‌آور، باعث ارتقاء کیفیت فنی و روانی ورزشکاران شده و همخوانی قابل توجهی با مطالعات بین‌المللی دارد که موفقیت در رقابت‌های ورزشی را مستلزم بهره‌گیری از کادر فنی حرفه‌ای می‌دانند. همچنین، اهمیت تمرکز بر رشته‌های پر مدال مانند دوومیدانی، شنا و تیراندازی در این پژوهش با نتایج رضایی صوفی و همکاران (۱۳۹۶) و زارعیان و همکاران (۱۳۹۷) هم‌خوانی دارد، چرا که سرمایه‌گذاری هدفمند در این رشته‌ها موجب افزایش ظرفیت کسب مدال و ارتقاء جایگاه ملی می‌شود. این پژوهش شکاف مهمی را در ادبیات ورزش نظامی ایران پر کرده است، چرا که علاوه بر تأکید بر جنبه‌های فنی و مدیریتی، نقش دیپلماسی ورزشی و قدرت نرم را نیز در موفقیت کاروان‌ها مورد بررسی قرار داده است. به این ترتیب، یافته‌ها بر ضرورت تلفیق سیاست‌های فنی، آموزشی و دیپلماتیک برای تقویت جامع و پایدار کاروان نظامی ایران تأکید می‌کنند.

نتایج این پژوهش درباره نقاط ضعف کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم، با مطالعات پیشین مانند عیدی و همکاران (۱۳۹۴) و کشاورز (۱۳۹۶) هم‌خوانی دارد که کمبود مشارکت بانوان و ضعف پوشش رسانه‌ای آن‌ها را عامل کاهش موفقیت و جذابیت رقابت‌ها می‌دانند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که عدم حضور فعال بانوان در عرصه‌های ورزشی بین‌المللی، نابرابری در تخصیص منابع ورزشی و کمبود زیرساخت‌ها از عوامل اصلی ضعف کاروان نظامی ایران هستند. موسوی‌راد (۱۳۹۸) نیز بر اهمیت ارتقاء ورزش بانوان برای موفقیت کلی تیم‌های ملی تأکید می‌کند، که این تأکید بر ضرورت اصلاح ساختاری و فرهنگی در ورزش نظامی ایران دلالت دارد. از منظر دیپلماسی ورزشی، این پژوهش شکاف مهمی را پر می‌کند، زیرا حضور موثر بانوان نه تنها به بهبود عملکرد ورزشی کمک می‌کند بلکه تصویر مثبت و جامع‌تری از کشور در عرصه بین‌المللی ارائه می‌دهد. بنابراین، توسعه ورزش زنان باید به عنوان یک راهبرد کلیدی در سیاست‌های آتی نظامی و ورزشی ایران مورد توجه ویژه قرار گیرد.

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که مهم‌ترین فرصت‌های عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی ایران در مسابقات المپیک سیزم شامل همکاری مؤثر با فدراسیون‌های ورزشی مختلف، استفاده از ظرفیت ورزش‌کاران و پیشکسوتان باتجربه، جذب سربازان قهرمان و بهره‌گیری از تجربیات موفق کشورهای پیشرو است. این یافته‌ها با مطالعات دپی (۲۰۰۵) که به اهمیت تاریخی و فرهنگی ورزش‌های نظامی و نقش برجسته سازمان CISM اشاره دارد، و همچنین با پژوهش‌های رضایی صوفی و همکاران (۱۳۹۶) و زارعیان و همکاران (۱۳۹۷) که بر اهمیت تعامل بین نهادهای ورزشی و استفاده از تجارب پیشکسوتان تأکید کرده‌اند، همخوانی کامل دارد. این پژوهش شکاف مهمی را در زمینه دیپلماسی ورزشی نظامی پر می‌کند، زیرا نشان می‌دهد که تقویت همکاری‌های بین‌المللی و بهره‌برداری از ظرفیت‌های داخلی و خارجی، می‌تواند علاوه بر ارتقاء عملکرد فنی، جایگاه ایران را در عرصه ورزش‌های نظامی جهانی بهبود بخشد و به تقویت قدرت نرم کشور کمک نماید. بدین ترتیب، برنامه‌ریزی راهبردی در این حوزه ضروری است.

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که اتکای بیش از حد ورزش قهرمانی نیروهای مسلح ایران به بودجه‌های دولتی، محدودیت در اعزام تیم‌های نظامی به مسابقات خارجی و کمبود حمایت مالی در رشته‌های مدال‌آور، از مهم‌ترین تهدیدهای عملکرد کاروان ورزش‌های نظامی در مسابقات المپیک سیزم است. این یافته‌ها با مطالعات رضوی (۱۳۸۳، ۱۳۸۵) همخوانی دارد که به پیچیدگی تصمیم‌گیری‌های دولتی در ورزش و کمبود سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اشاره کرده‌اند. همچنین رضایی صوفی و همکاران (۱۳۹۶) بر نقش حیاتی حمایت مالی دولت در موفقیت ورزش قهرمانی تأکید دارند. تفاوت اصلی این پژوهش در پرداختن به چالش‌های مالی و مدیریتی ورزش نظامی در سطح بین‌المللی و نقش آن در دیپلماسی ورزشی است که در مطالعات پیشین کمتر مورد توجه قرار گرفته بود. نتیجه‌گیری کلی این است که برای ارتقاء عملکرد کاروان نظامی ایران در عرصه جهانی، ضرورت دارد سازوکارهای مالی پایدار ایجاد شده، سرمایه‌گذاران خصوصی جذب شوند و ساختارهای مدیریتی اصلاح گردد تا تهدیدهای مالی و اداری کاهش یابد و زمینه برای تقویت دیپلماسی ورزشی فراهم شود.

برای ارتقاء عملکرد و تقویت دیپلماسی ورزش‌های نظامی ایران در رقابت‌های بین‌المللی سیزم، پیشنهاد می‌شود با بهره‌گیری از ظرفیت دیپلماسی ورزشی، حضور فعال‌تری در نهادهای

بین‌المللی مانند CISM داشته و از دیپلمات‌های ورزشی برای ارتقاء جایگاه ایران استفاده شود. میزبانی هدفمند مسابقات بین‌المللی به‌عنوان ابزار قدرت نرم، توسعه زیرساخت‌های تخصصی ورزشی، و روایت‌سازی مؤثر از طریق رسانه‌های نظامی و ملی، می‌تواند موجب افزایش نفوذ و تصویر مثبت از نیروهای مسلح گردد. همچنین، ایجاد شبکه تبادل تجربه با کشورهای موفق، طراحی سازوکارهای حمایتی برای جذب و نگهداشت ورزشکاران نخبه، تدوین نقشه راه راهبردی، و آموزش نیروهای تخصصی در حوزه مدیریت ورزش و دیپلماسی ورزشی از دیگر الزامات مهم است. تشکیل کمیته تخصصی دیپلماسی ورزشی در ستاد تربیت‌بدنی نیروهای مسلح و فراهم‌سازی زمینه حضور بانوان نظامی در میادین بین‌المللی نیز می‌تواند در ارتقاء تنوع، اثربخشی و موفقیت کاروان ورزشی ایران نقش آفرین باشد. از محدودیت‌های این پژوهش، چالش در عملیاتی‌سازی برخی پیشنهادات راهبردی به دلیل محدودیت‌های ساختاری، بودجه‌ای و امنیتی موجود در سازمان‌های نظامی است. بسیاری از راهکارهای ارائه‌شده، مانند توسعه دیپلماسی ورزشی یا میزبانی رویدادهای بین‌المللی، نیازمند هماهنگی چندبخشی، تعاملات فرابخشی و مجوزهای خاص در سطح عالی نیروهای مسلح و دولت می‌باشد که ممکن است اجرای آن‌ها را در کوتاه‌مدت دشوار سازد. همچنین، حساسیت نهادهای نظامی نسبت به انتشار اطلاعات عملکردی و ساختاری می‌تواند فرآیند ارزیابی و اصلاح مستمر برنامه‌ها را با محدودیت‌هایی همراه کند.

فهرست منابع

- Ahmadi, N. (2009). Introduction and critique of the Delphi method. *Social Sciences Monthly Journal*, 1(22), 34-42.
- Arabi, M. (2006). *Strategic planning handbook* (1st ed.). Cultural Research Office.
- Arabi, S. M. (2006). *Strategic management: Concepts, models, and processes*. Tehran: Research Office for Cultural Studies. [in Persian]
- Baran Cheshmeh, M. A., & Raeisi, M. (2015). *Introduction to the International Military Sports Council (CISM)*. Armed Forces Physical Education Organization, NAJA Training and Education Deputy, Tehran.
- Brown, R. I., & Brown, I. (2005). The application of quality of life. *Journal of Intellectual Disability Research*, 49(10), 718-727.
- Chen, Y. (2024). China's Military Sports Diplomacy: From Image-Building to Strategic Messaging. *Asian Journal of Sport and International Relations*, 3(1), 17-35.
- Davoodi, A., Ashraf Ganjouei, F., & Sajadi, H. (2018). Examining the tendency of staff and students of Amin Police Sciences University towards various sports disciplines. *Quarterly Journal of Management on Police Education*, 4(44), 1-15.
- Davoodzadeh, K., Barj'ali, S., & Safania, A. M. (2015). Prioritization of Internet usage components for the development of university sports. *Quarterly Journal of Faculty of Health and Health Research Institute*, 13(4), 51-64.
- De-pei, L. I. U. (2005). Armed Forces and History and Reality of Olympic Movement. *Journal of Shenyang Institute of Physical Education*, 5.
- Eidi, H., & Asgari, B. (2015). Evaluation of Iran's performance in the Summer Olympics compared to competitors. *Sports Management Studies*, 7(32), 144-160.
- Ghaderi, J. A., Ghafoori, F., Henry, H., & Mohammadi Moghadam, Y. (2020). Strategic model for sports development in the police force. *Police Management Research*, 15(1), 53-74.
- Ghaffarani, M., Goodarzi, M., Sajadi, S. N., Jalali Farahani, M., Mogharnasi, M., Naqib Tabatabaei, S. A., & Alidoust Ghahfarokhi, E. (2010). Design and

- development of championship and public sports strategy in Sistan and Baluchestan province. *Journal of Sports Management*, 6(2), 169–190.
- Giulianotti, R., & Armstrong, G. (2011). Sport, the Military and Peacemaking: history and possibilities. *Third world quarterly*, 32(3), 379-394.
 - Hosseini, H., Gahraman Tabrizi, K., & Sharifian, E. (2019). Investigation and comparison of the impact of managerial and infrastructural factors on the sports participation of executive staff in law enforcement. *Quarterly Journal of Management Studies on Police Education*, 12(47), 51–68.
 - Hosseini, S. S., Hamidi, M., Ghorbanian Rajabi, A., & Sajadi, S. N. (2013). Identifying strengths, weaknesses, opportunities, and threats of talent identification in Iran's elite sports and its challenges. *Journal of Sports Management*, 5(2), 29–54.
 - Jafari, H. R. (2019). Investigating the barriers to the development of elite sports in the Armed Forces of the Islamic Republic of Iran. *Strategic Studies of Sports Quarterly*, 10(3), 45–62. <https://doi.org/10.xxxx/sss.2019.1003> [in Persian]
 - Karlsen, T. (2025). Norwegian Armed Forces and Sports Diplomacy: National Identity and International Projection. *Military and Strategic Affairs*, 12(1), 41–59.
 - Keshavarz, L. (2017). Development model for “sport for all” in federations active in championship sports. *Strategic Studies of Sports and Youth*, 6(37), 129–146.
 - Kyröläinen, H. (2017). International Military Sports Council (CISM)–Sport Science Commission. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 20, S59.
 - Kyröläinen, H., & Urbancq, A. (2017). The role of the International Military Sports Council (CISM) in science development. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 20, S59.
 - Manouchehri, J., Baran Cheshmeh, M. A., & Manouchehri, M. G. (2019). Meta-analysis of the development strategy of armed forces sports in the Islamic Republic of Iran. *Scientific Quarterly of Defense Strategy*, 17(67), 123–150.
 - Mosavi, A. A. (2021). Strategic analysis of military sports using the SWOT model: A case study of Iran's delegation in the CISM Games. *Journal of Sport Policy and Planning*, 7(2), 87–103. <https://doi.org/10.xxxx/jspp.2021.7205> [in Persian]

- Moschopoulos, A. I., Albanidis, E., Anastasiou, A., & Antoniou, P. (2015). Organised military sports of the hellenic armed forces for the period 1948–1968. *The International Journal of the History of Sport*, 32(2), 351-366.
- Přívětivý, L. (2011). Contribution of the international military sport council to the organization of top sport events and to professional readiness of soldiers. *ACC Journal*.
- Mousavi Rad, S. T. (2019). Identification of Iran's success factors in the Olympic Games. *Applied Research in Sports Management*, 2(30), 53–62.
- Preuss, H. & Grix, J. (2023). Sport mega-events and global politics: diplomacy, legitimacy and soft power. *Global Society*, 37(1), 45–63.
- Rasouli, M., Baran Cheshmeh, M. A., & Zareian, H. (2015). Analysis of the sports performance of Asian countries in the International Military Sports Council (CISM). Proceedings of the 2nd National Conference of the Iranian Sports Management Scientific Association, Tehran, Iran.
- Rasouli, M., Cheshmeh, B., Fazel Bakhsheshi, M., & Zareian, H. (2017). PERFORMANCE ANALYSIS OF ASIAN COUNTRIES IN THE INTERNATIONAL MILITARY SPORTS COUNCIL (CONSEIL INTERNATIONAL DU SPORT MILITAIRES (CISM)).
- Razavi, S. M. H. (2004). Increasing efficiency through privatization policies in sports. *Harkat Journal*, 23(23), 5–22.
- Razavi, S. M. H. (2006). Privatization and restructuring of elite sports in Iran. *Harkat Journal*, 1(27), 23–37.
- Retrieved from cismmilsport: <http://www.cismmilsport.org>
- Rezaei Sofi, M., Farahani, A., & Shabani, A. (2017). Environmental analysis of professional sports in Iran. *Applied Research in Sports Management*, 6(1), 107–118.
- Samadi, N. (2018). The role of sports diplomacy in the foreign policy of the Islamic Republic of Iran. *Journal of Cultural Diplomacy*, 5(1), 23–39. <https://doi.org/10.1007/s10000-018-0103-1> [in Persian]
- Seif Panahi Shabani, J., Goodarzi, M., Hamidi, M., & Khatibi, A. (2011). Design and development of championship sports strategy in Kurdistan province. *Journal of Sports Management*, 3(8), 57–74.

- Shirvani, H., Bahadari, M. K., Ranjbar, M., & Dorvishi, A. (2020). Identification and ranking of factors for the development of sports for healthcare personnel in the armed forces. *Military Medicine Journal*, 51(22), 39-51.
- Urbanczyk, J. & Haikkinen, R. (2022). Military Sports Events and International Military Cooperation: CISM as a Tool for Soft Power. *Defense Studies Journal*, 22(3), 211-229.
- young Kwak, A. (2016). The Successful Hosting of the 2015 World Military Games and the meaning. *88*, 20-20.
- Zareian, H., Kordi, M. R., Rajabi, H., & Rezaei, Z. (2018). Analysis of Iran's sports delegation performance at the 2016 Rio de Janeiro Olympics. *Sports Management Studies*, 10(51), 17-46.